Проект

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
протокол № від 2026 р.
Голова Вченої ради
_____ Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ
про підтримку ветеранів і ветеранок, військовослужбовців та членів їхніх сімей у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича[1]

УВЕДЕНО В ДІЮ
наказом ректора Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
від листопада 2026 року №

[1] Положення створене на основі «Рамкової політики підтримки ветеранів і ветеранок, військовослужбовців та членів їхніх сімей у закладах вищої освіти України», розробленої Альянсом українських університетів.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це положення визначає спільні ціннісні засади, принципи, стратегічні цілі, пріоритетні напрями та рекомендовані механізми підтримки ветеранів і ветеранок, військовослужбовців та членів їхніх сімей у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (далі — університет).

1.2. Положення є концептуальною та методологічною основою для розроблення, перегляду й удосконалення документів і практик університету.

1.3. Реалізація положення сприяє виконанню суспільної місії університету, утвердженню прав людини, забезпеченню рівності можливостей, розвитку людського потенціалу та відновленню України.

1.4. Університет визнає цінність і різноманітність життєвого, професійного та військового досвіду ветеранів і ветеранок, поважає їхні індивідуальні потреби, компетентності, інтереси та прагнення. Належність до цільової групи сама по собі не означає наявності потреби у психологічній чи соціальній допомозі.

1.5. Положення поєднує: а) вимоги та гарантії, визначені законодавством; б) спільні рекомендовані інституційні орієнтири; в) можливі додаткові практики, що застосовуються відповідно до потреб і ресурсів університету.

1.6. Положення реалізується у взаємодії з цільовими групами, органами державної влади та місцевого самоврядування, ветеранськими організаціями, роботодавцями, іншими університетами та партнерами.

2. ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

2.1. Терміни, що позначають правові статуси (зокрема «ветеран війни», «учасник бойових дій», «особа з інвалідністю внаслідок війни», категорії членів сімей загиблих (померлих) та зниклих безвісти за особливих обставин Захисників і Захисниць України), вживаються у значеннях, визначених чинним законодавством України.

2.2. Травмаінформований підхід — спосіб організації взаємодії та послуг, який враховує можливий вплив травматичного досвіду, підтримує безпеку, довіру, вибір та автономію людини й мінімізує ризик повторної травматизації без припущення, що травматичний досвід наявний у кожної особи.

2.3. Індивідуальний супровід — добровільне надання інформації, консультацій, координації та допомоги в навігації освітніми, соціальними й іншими можливостями; спеціалізовані послуги надаються уповноваженими фахівцями.

2.4. Єдина точка звернення — визначений університетом доступний спосіб первинного звернення та маршрутизації запитів, який може бути організований через структурний підрозділ, працівника, електронний канал або їх поєднання.

2.5. Розумне пристосування, безбар’єрність, індивідуальна освітня траєкторія та інші законодавчо визначені поняття застосовуються відповідно до чинних правових норм.

3. МІСІЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ

Місія

Формування відкритого, безпечного, доступного та інклюзивного університетського середовища, що забезпечує повагу до прав, гідності й різноманітності досвіду ветеранів і ветеранок, військовослужбовців та членів їхніх сімей; створює умови для освіти, професійного й особистісного розвитку, самореалізації та участі в університетському житті; сприяє розвитку знань, партнерств і практик підтримки в українському суспільстві.

Стратегічні цілі

- Забезпечення рівного доступу до якісної освіти, професійного навчання та навчання впродовж життя.
- Формування безпечного, доступного, недискримінаційного та підтримувального університетського середовища.
- Підтримка професійного розвитку, кар'єрних можливостей, підприємництва та самореалізації.
- Створення можливостей для добровільної участі цільових груп у формуванні рішень і житті університетської спільноти.
- Розвиток доступної інформаційної, соціальної, психологічної та іншої підтримки відповідно до індивідуальних потреб і компетенцій університетів.
- Розвиток міжуніверситетського співробітництва, досліджень, партнерств та обміну ефективними практиками.

4. НОРМАТИВНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

4.1. Положення ґрунтується на Конституції України, законодавстві у сферах освіти, соціального та правового захисту ветеранів війни й військовослужбовців та членів їхніх сімей, рівності й недискримінації, забезпечення прав осіб з інвалідністю, захисту персональних даних, а також на чинних державних стратегічних документах у сфері ветеранської політики.

4.2. Юридично визначені права, гарантії, пільги та процедури реалізуються в установленому законодавством порядку.

5. ЦІЛЬОВІ ГРУПИ

5.1. Безпосередні цільові групи: ветерани і ветеранки, які вступають до університету, навчаються або працюють у ньому; військовослужбовці, зокрема мобілізовані здобувачі освіти та працівники; учасники бойових дій, визначені законодавством члени їхніх сімей та члени сімей загиблих (померлих), зниклих безвісти й полонених Захисників і Захисниць України, які мають зв'язок з університетом.

5.2. Цільові групи не є однорідними. Їхні потреби, правові статуси, життєві ситуації, освітні та професійні цілі можуть відрізнятися або змінюватися.

5.3. Участь у програмах підтримки є добровільною, крім дій, які прямо передбачені законодавством. Відмова від необов'язкової послуги чи дослідження не повинна призводити до обмеження інших прав та можливостей.

6. ПРИНЦИПИ ПОЛІТИКИ

6.1. Гідність та повага — визнання цінності кожної людини без героїзації, віктимізації, стигматизації чи патерналізму.

6.2. Рівність і недискримінація — рівний доступ до освітніх, професійних та інших можливостей незалежно від індивідуальних ознак і характеру досвіду.

6.3. Суб'єктність і участь — можливість цільових груп добровільно брати участь у визначенні пріоритетів, розробленні, реалізації та оцінюванні рішень.

6.4. Добровільність та автономія — право самостійно визначати потребу в підтримці, її форми й обсяг.

6.5. Індивідуальний підхід — врахування неоднорідності життєвих обставин, компетентностей, цілей і потреб.

6.6. Безбар'єрність та доступність — усунення фізичних, інформаційних, цифрових, організаційних і комунікаційних бар'єрів та забезпечення розумного пристосування відповідно до законодавства.

6.7. Травмаінформованість — безпечна та чутлива комунікація без автоматичного приписування травми кожній людині.

6.8. Конфіденційність — законна, пропорційна та безпечна обробка інформації з дотриманням принципу мінімізації даних.

6.9. Прозорість і зрозумілість — доступна інформація про можливості підтримки, умови та канали звернення.

6.10. Системність і партнерство — узгоджена міжпідрозділова та міжсекторальна взаємодія, підтримка на різних етапах навчання або роботи.

6.11. Етична комунікація — повага до приватного досвіду; відсутність вимоги публічно розповідати про службу чи сімейні обставини.

6.12. Гідне вшанування пам'яті — уважні, добровільні та чутливі до родин практики пам'ятання загиблих Захисників і Захисниць України.

7. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДТРИМКИ

7.1. Доступ до освіти та підтримка навчання

- Інформування про умови вступу, освітні гарантії, доступні програми та можливості навчання впродовж життя.
- Академічне консультування, менторство та гнучкі рішення в межах законодавства й вимог освітніх програм.
- Визнання результатів попереднього навчання та здобутих компетентностей у передбаченому законодавством порядку.
- Підтримка доступності освітніх матеріалів, цифрових платформ і фізичного середовища.

7.2. Професійний розвиток і працевлаштування

● Кар’єрне консультування, профорієнтація, додаткова освіта та професійна перепідготовка.

● Сприяння стажуванню, працевлаштуванню, розвитку підприємницьких ініціатив та контактів з роботодавцями.

● Програми наставництва й залучення досвіду ветеранів — виключно за їхнім бажанням.

7.3. Підтримка під час військової служби та повернення до університету

● Дотримання освітніх, трудових і соціальних гарантій, визначених законодавством.

● Добровільна комунікація з військовослужбовцями й сім’ями з урахуванням вимог безпеки та конфіденційності.

● Інформаційний та організаційний супровід відновлення навчання або професійної діяльності після служби.

7.4. Соціальна, психологічна та інформаційна підтримка

● Доступні та зрозумілі канали звернень, первинне консультування і навігація послугами.

● Добровільні й конфіденційні психологічні консультації у фахових служб або перенаправлення до компетентних надавачів.

● Підтримка ініціатив взаємодопомоги та спільнот без примусового залучення.

● Інформування про медичні, реабілітаційні, правові й соціальні послуги та перенаправлення до уповноважених установ, без покладання невластивих університету функцій.

7.5. Підтримка членів сімей

● Врахування відмінностей потреб сімей ветеранів, військовослужбовців, загиблих (померлих), зниклих безвісти та полонених Захисників і Захисниць України без жорсткого поділу життєвих ситуацій.

● Сприяння доступу до освітніх, інформаційних, соціальних, культурних і психологічних можливостей у межах компетенцій університету та партнерських програм.

● Повага до приватності, конфіденційності й добровільності контактів із членами сімей.

7.6. Участь, спільноти та самореалізація

● Створення можливостей для участі в громадських ініціативах, дослідженнях і проєктах.

● Сприяння менторству, неформальній освіті, культурним, спортивним і соціальним активностям за інтересами учасників.

● Відмова від очікування, що кожен ветеран має виступати публічним спікером, наставником або представником усіх ветеранів.

7.7. Підготовка університетського середовища

● Розвиток компетентностей персоналу щодо прав людини, недискримінації, безбар’єрності, етичної комунікації та травмоінформованої взаємодії.

● Розроблення доступних комунікаційних матеріалів та процедур реагування на дискримінацію.

● Розвиток чутливих до потреб родин практик комеморації та меморіалізації.

7.8. Дослідження та поширення практик

● Дослідження доступності, потреб і ефективності підтримки з дотриманням етичних стандартів і добровільності участі.

● Розвиток освітніх і наукових програм, обмін методиками, спільні проєкти й поширення результатів серед університетів та громад.

8. ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА АДАПТАЦІЯ

8.1. Відповідальним за виконання положення підрозділом є відділ виховної роботи та гуманітарної освіти, посадовою особою – проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародної та гуманітарної діяльності.

8.2. Функції підтримки цільових груп покладаються на підрозділи: освітньої – на навчальний відділ, кадрової – на відділ кадрів, соціально-психологічної – на соціально-психологічний центр, юридичної – на юридичний відділ, загальної партнерської – на центр ветеранського розвитку.

9. ПАРТНЕРСТВО ТА МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКА ВЗАЄМОДІЯ

9.1. Університет розвиває партнерства з органами державної влади та місцевого самоврядування, ветеранськими й іншими громадськими організаціями, роботодавцями, закладами охорони здоров’я, міжнародними партнерами та іншими зацікавленими сторонами.

9.2. Партнерство спрямовується на розширення доступу до освіти, зайнятості, фахових послуг, безбар’єрного середовища й можливостей участі.

9.3. Міжуніверситетська співпраця, зокрема на платформах Альянсу українських університетів, може включати обмін практиками, спільні освітні програми, підвищення кваліфікації, дослідження, методичні матеріали та спільні індикатори оцінювання.

9.4. Форми співпраці та оформлення домовленостей визначаються законодавством і внутрішніми процедурами університету.

10. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

10.1. Реалізація положення забезпечується в межах законодавства, затверджених планів діяльності, організаційних і бюджетних можливостей університету.

10.2. Можливими джерелами фінансування є кошти університету, державні та місцеві програми, гранти, благодійна допомога, партнерські проєкти та інші незаборонені законодавством джерела.

10.3. Університет може розвивати підтримку шляхом удосконалення наявних процедур, підготовки персоналу та співпраці з партнерами без обов’язкового створення нових підрозділів.

10.4. Конкретні видатки й додаткові програми визначаються самостійно в планах та фінансових документах університету.

11. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Положення підлягає періодичному перегляду з урахуванням змін законодавства, результатів застосування та розвитку потреб цільових груп.

11.2. Зміни, що вносяться в положення, затверджуються Вченою радою університету.

ДОДАТОК 1.

ПРИКЛАДИ МОЖЛИВИХ ПРАКТИК РЕАЛІЗАЦІЇ

Освіта

підготовчі та короткострокові курси; сертифікатні програми; консультації з питань вступу; наставництво; підтримка цифрової грамотності; доступні онлайн-формати.

Професійний розвиток

кар'єрні консультації; співпраця з роботодавцями; ярмарки можливостей; програми підприємницьких компетентностей; допомога в пошуку зовнішніх грантових і фінансових програм.

Підтримка родин

дитячі освітні програми; культурні та спортивні заходи; простори для дітей; партнерство з благодійними фондами; інформація про доступні державні й місцеві послуги.

Психосоціальна підтримка

добровільні індивідуальні консультації фахівців; групи взаємодопомоги; довідники послуг; маршрути перенаправлення; навчання працівників.

Залучення та участь

консультаційні зустрічі; спільне планування програм; студентські ініціативи; менторські програми за добровільної участі; клуби та спільноти за інтересами.

Дослідження і партнерство

міжуніверситетські освітні проєкти; дослідження потреб; обмін практиками; спільні посібники; тренінги та семінари для персоналу.

Вшанування пам'яті

спільнотні консультації щодо меморіальних практик; освітні та культурні проєкти пам'яті; делікатна робота з родинами та врахування їхнього вибору.